

(Nie)przypadkowi turyści. Recepcja XX- i XXI-wiecznej polskiej literatury i kultury wizualnej w Republice Południowej Afryki
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie – opis popularnonaukowy

Celem projektu jest zbadania recepcji XX- i XXI-wiecznej polskiej literatury i kultury wizualnej w Republice Południowej Afryki oraz wykazanie ich paradygmatycznej i konstytutywnej roli w odniesieniu do twórczości szeregu południowoafrykańskich pisarzy i artystów – tj. zagadnienia jak dotąd niesproblematyzowanego i niepodejmowanego przez badaczki i badaczy literatury i kultury polskiej oraz uczone i uczonek południowoafrykańskich. W ramach projektu przebadany zostanie zróżnicowany dorobek trzynastu południowoafrykańskich twórców (takich jak m.in. J.M. Coetzee, Athol Fugard, Nadine Gordimer, Dan Jacobson, Deborah Levy, William Kentridge) oraz ich związki z kilkunastoma polskimi pisarzami i artystami sztuk wizualnych i performatywnych (m.in. Zbigniewem Herbertem, Zofią Kalińską, Tadeuszem Kantorem, Czesławem Miłoszem, Olgą Tokarczuk), a także szeregiem artystów środkowoeuropejskich (m.in. Elias Canetti, Milan Kundera, Joseph Roth). Wykazując istotny charakter oraz nieprzypadkowość polskich zainteresowań południowoafrykańskiej kultury literackiej i wizualnej w XX i XXI wieku, projekt zbada dogłębnie genezę, zakres oraz modele recepcji kultury polskiej w Republice Południowej Afryki, jak również rolę angielskojęzycznej kultury południowoafrykańskiej w procesie mediacji kultury polskiej i umieszczenia jej w orbicie globalnej recepcji kultury i sztuki, tj. w tzw. „kanonie transatlantyckim”. Na materiał badawczy złożą się pełne korpusy twórczości trzynastu południowoafrykańskich twórców, materiały historyczne i archiwalne (w tym te nigdy wcześniej niepublikowane i nieopracowane) znajdujące się w RPA, Wielkiej Brytanii oraz Stanach Zjednoczonych. Wyniki projektu stanowiąc będą impuls do dalszego przewartościowania i reinterpretacji kanonu oraz źródeł zarówno literatury południowoafrykańskiej jak i innych literatur angielskojęzycznych. Wykazanie twórczego i systematycznego „dialogu” prowadzonego przez południowoafrykańskie artystki i artystów z polską literaturą i kulturą umożliwi poszerzenie perspektywy badawczej na pełny obszar Europy Środkowej oraz zachęci do refleksji krytycznej nad znaczeniem tej ostatniej dla RPA i całego regionu. Tym samym projekt wygeneruje nowe kierunki i obszary badań zarówno dla studiów postkolonialnych, południowoafrykańskich, jak i środkowoeuropejskich.

Projekt „(Nie)przypadkowi turyści. Recepcja XX- i XXI-wiecznej polskiej literatury i kultury wizualnej w Republice Południowej Afryki”, realizowany przez pięcioosobowy zespół badawczy składający się z przedstawicielek i przedstawicieli kilku dyscyplin (literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, historia, historia sztuki), stanowi pierwszą próbę zbadania wzajemnego oddziaływania dziedzictwa Polski/Europy Środkowej i Południowej Afryki w światowych badaniach z zakresu humanistyki.